

זכותו

הזכות להיות מי שאתם זכויות החילול/ת החילונים בצה"ל

פקודות הצבא כוללות סעיפים רבים, אשר על פניו עלולים לפגוע בחיילים החילוניים ולהיתפס כמאלו הכופים עליכם מצוות דת. במקרים רבים, בהשראת הרבנים, צבאיי ומפקדים דתיים, ממציאים מפקדים בצה"ל איסורים שאינם כלולים בפקודות הצבא, ובכך מחמירים מהאמור בהן. הרצון להתחשב ברגשות חיילים דתיים, במקום לנוהג בכבוד הדדי, הבנה והסכמה, מפר את זכויותכם ופוגע באיזון בין האינטרסים של כלל המשרתים. באיגרת שהוציא לאחרונה ראש אכ"א, האלוף מוטי אלמוז, לכל מפקדי צה"ל, הוא דורש שלא להחמיר באיסורים בנושא הופעה, לבוש ושירות משותף, מעבר לאמור בפקודות הצבא.

אגרת ראש אכ"א

חשוב שתדעו שגם בצבא יש לכם זכויות. הניוץ בצה"ל לא מחייב אתכם לנטוש את הערכים החשובים לכם.

בקובץ זכויות זה איתרנו עבורכם את פקודות הצבא הרלוונטיות לשמירה על אורח חיים חילוני גם בצבא. אנו מזמינים אתכם לקרוא את הקובץ על מנת לדעת כיצד אתם כחיילים חילוניים יכולים לפעול במסגרת אמונותיכם, באופן שלא יחשב כעבירה משמעתית. המלצותינו גובשו בעזרת עורכי דין המתמחים בתחום המשפט הצבאי ונסמכות על פקודות הצבא כפי שמופיעות באתר צה"ל נכון לחדש נובמבר 2018.

הנחיות למשתמש בזכותו:

- א. המידע מיועד לחיילים בשירות חובה, מילואים ובני משפחותיהם.
- ב. בסוף כל סעיף מופיע קישור לפקודת הצבא הרלוונטית.

השבת

★ הצבא מחויב לספק לחיילים אוכל **חם ומזין** בשבת, ותקנון הכשרות במטבחים הצבאיים כולל הוראות בדבר שימור חום האוכל בשבת.

★ **אין איסור על בישול וחימום אוכל עצמי בשבתות.** אמנם סעיף 21 לתקנון הכשרות במטבחים הצבאיים (פקודה: 34.0103) קובע בצורה גורפת כי: "אין להדליק אש בשבת ואין לבשל שום אוכל או תבשיל". אולם מדובר בתקנון המיועד למטבחים צבאיים בלבד ולא מתייחס לבישול ביתר שטחי הבסיס. (פקודת מטכ"ל: 34.0103).

תקנון המיועד למטבחים צבאיים בלבד

★ הפקודה היחידה העוסקת בהפעלת מכשירי מדיה בשבת אסרת על הדלקת מכשיר טלוויזיה או רדיו בחדר אוכל המשמש גם כחדר תרבות (הוראות הפיקוד העליון: 07.0101). למטע זאת, **אין שום מגבלה על שימוש אישי במכשירי מדיה כמו טלפון, לפטופ או מחשב נייד**, לרבות בשטחים ציבוריים כמו חדר האוכל.

שבתות ומועדי ישראל בצה"ל

★ הפקודה העוסקת בשבתות וחגים (פקודת מטכ"ל: 34.0201) מחייבת את מפקד הבסיס לערוך טקסים כמו קידוש, אבל **אינה מחייבת השתתפות חיילים שלא מעוניינים בכך בטקסים אלו**, בדיוק כמו שאין כל חובה על חיילים שאינם מעוניינים בכך, להתפלל בבית הכנסת. הפקודה אינה מחייבת חבישת כיפה על ידי חייל שכן החליט להשתתף בקידוש ובטקסי חג.

שבת ומועדים

★ הפקודה העוסקת בביקורי הורים (פקודת מטכ"ל: 33.0235) מאפשרת למפקד שיקול דעת בקיום ביקורי הורים בשבת בכל פעם שחניך בציבור, בטרונות או חלקו לאפשר **ביקורי הורים במקרה שבו חיילים נשארים בשל פגועות רצופות יותר, חלה חובה לאפשר ביקורי הורים בשבת השנייה**, אלא אם יש סיבה מבצעית למנוע זאת – ניתן לדרוש זאת מהמפקדים. הפתרון שנקבע בפקודות להורים דתיים הוא עריכת ביקורים בימי שישי בבוקר.

ביקור משפחות בבסיסי טירונים

★ הוראת הרב הראשי לצה"ל (02-02-03) מכילה הגבלות על נסיעות בשבת לצרכים מבצעיים. עם זאת, ההוראה אינה מגבילה הסעה למטרות מבצעיות (למשל הפיקוד המוגדר מטווח הליכה, המוגדר כ-2 ק"מ. כלומר **אין הגבלה על הסעה למשימה מבצעית שאורכה מעל 2 ק"מ**). לגבי נסיעות קצרות יותר, ניתן לאשר אותן אם יש סכנה שההליכה אליה תעכב את המשימה באופן שיפגע בה או תסכן את החייל – ביטחונית, בריאותית או בטיחותית. להבנתנו, הליכה בתנאי מזג אוויר קשים מסכנת את החייל בריאותית. הסעת החיילים בשבת חזרה מפעילות אסורה למטע במקרים שהישירות במקום הפעולה מסכן את החיילים (ביטחונית, בריאותית או בטיחותית), או שהם נדרשים לפעילות אחרת על מנת לתקור דחוף במקום אחר.

הסעת חיילים בשבת

★ נבחר כי **אין שום זכות לחייל דתי לצאת הביתה מוקדם יותר מחייל חילוני בימי שישי וערבי חג**. הפקודה (הוראות הפיקוד העליון: 07.0101) לא מפרידה בין דתיים לחילוניים בעניין זה.

שבתות ומועדי ישראל בצה"ל

כשרות

הצבא מטיל את הלכות הכשרות על חברי אוכל, קנטינות ומזוננים (הוראות הפיקוד העליון: 07.0102). לעומת זאת, אין אף הוראה שמטילה כשרות על אוכל אישי של חיילים או אסור על אחסנתו בבלים אישים ויחידתיים (למשל במקרה הנמצא במשרדי היחידה), למטע לגבי איסור הכנסת חמץ לבסיסים בפסח. **כל חייל רשאי להחזיק, לאחסן ולאכול אוכל שאינו כשר כל עוד הדבר אינו פוגע בכשרות חדרו האוכל, הקנטינות והמזוננים**. על פי הוראות הכשרות אין מניעה כי חייל יביא עימו אוכל מהבית כאשר הוא חוזר לבסיס, למטע חמץ בפסח.

כשרות המזון בצה"ל

חגים

כמו בשבת גם בחגים, הפקודה העוסקת בשבתות וחגים (הוראת המטה העליון: 34.0201) מחייבת את הבסיס לערוך טקסים כמו ליל הסדר, הדלקת נרות חנוכה או כל טקס דתי אחר, אך **אינה מחייבת השתתפות חיילים שלא מעוניינים בכך בטקסים הללו**.

שבת ומועדים

★ **פסח** – הפקודות בנושא פסח (פקודת מטכ"ל: 34.0201) אסרות על החזקת חמץ בכל שטח בסיסי צה"ל ולא רק בחדר האוכל במהלך החג. עם זאת, בניגוד לנוהל הרווח, חובת הכשרות בבסיסים חלה רק החל מיום י"ג בניסן (כלומר יום לפני ליל הסדר) בשעה 09:00. **עד מועד זה החזקת ואכילת חמץ מותרת לכל חייל**. תהליך הכשרת המטבחים אמור להסתיים יום קודם ("י"ב בניסן) בשעה 18:00 אבל אין הדבר אומר שלא ניתן להחזיק חמץ גם אחרי סיום הכשרת המטבח – ועד יום לפני ליל הסדר.

שבת ומועדים

נדגיש כי במסגרת פעולות לביזור חמץ, **חיפוש אוכל בתיקים האישיים של החיילים אסור בתכלית**, על פי הוראות חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו (המאפשר להגביל את זכות היסוד של החיילים לפרטיות רק במידה והדבר מאושר בחוק ובמידה שאינה עולה על הנדרש מהמותר ואופיו של השירות, ולטעמנו חיפוש חמץ בתיקו חיילים אינו נופל בגדר החריג לכלל זה) כאשר צעד כזה ננקט על ידי מפקד כלפי חייל – נציע כי החייל יודע את מפקדו כי באין חוק או פקודה המסדירים פעולה זו בניסן (כלומר יום לפני ליל הסדר) בשעה 09:00. **עד מועד זה החזקת ואכילת חמץ מותרת לכל חייל**. תהליך הכשרת המטבחים אמור להסתיים יום קודם ("י"ב בניסן) בשעה 18:00 אבל אין הדבר אומר שלא ניתן להחזיק חמץ גם אחרי סיום הכשרת המטבח – ועד יום לפני ליל הסדר.

שבת ומועדים

נדגיש כי במסגרת פעולות לביזור חמץ, **חיפוש אוכל בתיקים האישיים של החיילים אסור בתכלית**, על פי הוראות חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו (המאפשר להגביל את זכות היסוד של החיילים לפרטיות רק במידה והדבר מאושר בחוק ובמידה שאינה עולה על הנדרש מהמותר ואופיו של השירות, ולטעמנו חיפוש חמץ בתיקו חיילים אינו נופל בגדר החריג לכלל זה) כאשר צעד כזה ננקט על ידי מפקד כלפי חייל – נציע כי החייל יודע את מפקדו כי באין חוק או פקודה המסדירים פעולה זו בניסן (כלומר יום לפני ליל הסדר) בשעה 09:00. **עד מועד זה החזקת ואכילת חמץ מותרת לכל חייל**. תהליך הכשרת המטבחים אמור להסתיים יום קודם ("י"ב בניסן) בשעה 18:00 אבל אין הדבר אומר שלא ניתן להחזיק חמץ גם אחרי סיום הכשרת המטבח – ועד יום לפני ליל הסדר.

שבת ומועדים

נדגיש כי במסגרת פעולות לביזור חמץ, **חיפוש אוכל בתיקים האישיים של החיילים אסור בתכלית**, על פי הוראות חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו (המאפשר להגביל את זכות היסוד של החיילים לפרטיות רק במידה והדבר מאושר בחוק ובמידה שאינה עולה על הנדרש מהמותר ואופיו של השירות, ולטעמנו חיפוש חמץ בתיקו חיילים אינו נופל בגדר החריג לכלל זה) כאשר צעד כזה ננקט על ידי מפקד כלפי חייל – נציע כי החייל יודע את מפקדו כי באין חוק או פקודה המסדירים פעולה זו בניסן (כלומר יום לפני ליל הסדר) בשעה 09:00. **עד מועד זה החזקת ואכילת חמץ מותרת לכל חייל**. תהליך הכשרת המטבחים אמור להסתיים יום קודם ("י"ב בניסן) בשעה 18:00 אבל אין הדבר אומר שלא ניתן להחזיק חמץ גם אחרי סיום הכשרת המטבח – ועד יום לפני ליל הסדר.

שבת ומועדים

נדגיש כי במסגרת פעולות לביזור חמץ, **חיפוש אוכל בתיקים האישיים של החיילים אסור בתכלית**, על פי הוראות חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו (המאפשר להגביל את זכות היסוד של החיילים לפרטיות רק במידה והדבר מאושר בחוק ובמידה שאינה עולה על הנדרש מהמותר ואופיו של השירות, ולטעמנו חיפוש חמץ בתיקו חיילים אינו נופל בגדר החריג לכלל זה) כאשר צעד כזה ננקט על ידי מפקד כלפי חייל – נציע כי החייל יודע את מפקדו כי באין חוק או פקודה המסדירים פעולה זו בניסן (כלומר יום לפני ליל הסדר) בשעה 09:00. **עד מועד זה החזקת ואכילת חמץ מותרת לכל חייל**. תהליך הכשרת המטבחים אמור להסתיים יום קודם ("י"ב בניסן) בשעה 18:00 אבל אין הדבר אומר שלא ניתן להחזיק חמץ גם אחרי סיום הכשרת המטבח – ועד יום לפני ליל הסדר.

שבת ומועדים

נדגיש כי במסגרת פעולות לביזור חמץ, **חיפוש אוכל בתיקים האישיים של החיילים אסור בתכלית**, על פי הוראות חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו (המאפשר להגביל את זכות היסוד של החיילים לפרטיות רק במידה והדבר מאושר בחוק ובמידה שאינה עולה על הנדרש מהמותר ואופיו של השירות, ולטעמנו חיפוש חמץ בתיקו חיילים אינו נופל בגדר החריג לכלל זה) כאשר צעד כזה ננקט על ידי מפקד כלפי חייל – נציע כי החייל יודע את מפקדו כי באין חוק או פקודה המסדירים פעולה זו בניסן (כלומר יום לפני ליל הסדר) בשעה 09:00. **עד מועד זה החזקת ואכילת חמץ מותרת לכל חייל**. תהליך הכשרת המטבחים אמור להסתיים יום קודם ("י"ב בניסן) בשעה 18:00 אבל אין הדבר אומר שלא ניתן להחזיק חמץ גם אחרי סיום הכשרת המטבח – ועד יום לפני ליל הסדר.

שבת ומועדים

נדגיש כי במסגרת פעולות לביזור חמץ, **חיפוש אוכל בתיקים האישיים של החיילים אסור בתכלית**, על פי הוראות חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו (המאפשר להגביל את זכות היסוד של החיילים לפרטיות רק במידה והדבר מאושר בחוק ובמידה שאינה עולה על הנדרש מהמותר ואופיו של השירות, ולטעמנו חיפוש חמץ בתיקו חיילים אינו נופל בגדר החריג לכלל זה) כאשר צעד כזה ננקט על ידי מפקד כלפי חייל – נציע כי החייל יודע את מפקדו כי באין חוק או פקודה המסדירים פעולה זו בניסן (כלומר יום לפני ליל הסדר) בשעה 09:00. **עד מועד זה החזקת ואכילת חמץ מותרת לכל חייל**. תהליך הכשרת המטבחים אמור להסתיים יום קודם ("י"ב בניסן) בשעה 18:00 אבל אין הדבר אומר שלא ניתן להחזיק חמץ גם אחרי סיום הכשרת המטבח – ועד יום לפני ליל הסדר.

שבת ומועדים

נדגיש כי במסגרת פעולות לביזור חמץ, **חיפוש אוכל בתיקים האישיים של החיילים אסור בתכלית**, על פי הוראות חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו (המאפשר להגביל את זכות היסוד של החיילים לפרטיות רק במידה והדבר מאושר בחוק ובמידה שאינה עולה על הנדרש מהמותר ואופיו של השירות, ולטעמנו חיפוש חמץ בתיקו חיילים אינו נופל בגדר החריג לכלל זה) כאשר צעד כזה ננקט על ידי מפקד כלפי חייל – נציע כי החייל יודע את מפקדו כי באין חוק או פקודה המסדירים פעולה זו בניסן (כלומר יום לפני ליל הסדר) בשעה 09:00. **עד מועד זה החזקת ואכילת חמץ מותרת לכל חייל**. תהליך הכשרת המטבחים אמור להסתיים יום קודם ("י"ב בניסן) בשעה 18:00 אבל אין הדבר אומר שלא ניתן להחזיק חמץ גם אחרי סיום הכשרת המטבח – ועד יום לפני ליל הסדר.

שבת ומועדים

נדגיש כי במסגרת פעולות לביזור חמץ, **חיפוש אוכל בתיקים האישיים של החיילים אסור בתכלית**, על פי הוראות חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו (המאפשר להגביל את זכות היסוד של החיילים לפרטיות רק במידה והדבר מאושר בחוק ובמידה שאינה עולה על הנדרש מהמותר ואופיו של השירות, ולטעמנו חיפוש חמץ בתיקו חיילים אינו נופל בגדר החריג לכלל זה) כאשר צעד כזה ננקט על ידי מפקד כלפי חייל – נציע כי החייל יודע את מפקדו כי באין חוק או פקודה המסדירים פעולה זו בניסן (כלומר יום לפני ליל הסדר) בשעה 09:00. **עד מועד זה החזקת ואכילת חמץ מותרת לכל חייל**. תהליך הכשרת המטבחים אמור להסתיים יום קודם ("י"ב בניסן) בשעה 18:00 אבל אין הדבר אומר שלא ניתן להחזיק חמץ גם אחרי סיום הכשרת המטבח – ועד יום לפני ליל הסדר.

שבת ומועדים

נדגיש כי במסגרת פעולות לביזור חמץ, **חיפוש אוכל בתיקים האישיים של החיילים אסור בתכלית**, על פי הוראות חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו (המאפשר להגביל את זכות היסוד של החיילים לפרטיות רק במידה והדבר מאושר בחוק ובמידה שאינה עולה על הנדרש מהמותר ואופיו של השירות, ולטעמנו חיפוש חמץ בתיקו חיילים אינו נופל בגדר החריג לכלל זה) כאשר צעד כזה ננקט על ידי מפקד כלפי חייל – נציע כי החייל יודע את מפקדו כי באין חוק או פקודה המסדירים פעולה זו בניסן (כלומר יום לפני ליל הסדר) בשעה 09:00. **עד מועד זה החזקת ואכילת חמץ מותרת לכל חייל**. תהליך הכשרת המטבחים אמור להסתיים יום קודם ("י"ב בניסן) בשעה 18:00 אבל אין הדבר אומר שלא ניתן להחזיק חמץ גם אחרי סיום הכשרת המטבח – ועד יום לפני ליל הסדר.

שבת ומועדים

נדגיש כי במסגרת פעולות לביזור חמץ, **חיפוש אוכל בתיקים האישיים של החיילים אסור בתכלית**, על פי הוראות חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו (המאפשר להגביל את זכות היסוד של החיילים לפרטיות רק במידה והדבר מאושר בחוק ובמידה שאינה עולה על הנדרש מהמותר ואופיו של השירות, ולטעמנו חיפוש חמץ בתיקו חיילים אינו נופל בגדר החריג לכלל זה) כאשר צעד כזה ננקט על ידי מפקד כלפי חייל – נציע כי החייל יודע את מפקדו כי באין חוק או פקודה המסדירים פעולה זו בניסן (כלומר יום לפני ליל הסדר) בשעה 09:00. **עד מועד זה החזקת ואכילת חמץ מותרת לכל חייל**. תהליך הכשרת המטבחים אמור להסתיים יום קודם ("י"ב בניסן) בשעה 18:00 אבל אין הדבר אומר שלא ניתן להחזיק חמץ גם אחרי סיום הכשרת המטבח – ועד יום לפני ליל הסדר.

שבת ומועדים

